

Vil·la romana del Romeral

Lluís Marí i Sala, Víctor Revilla Calvo

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

INDEX.

Dades del jaciment.

1.- Introducció.

2.- Antecedents de la recerca i estat de la qüestió.

3.- La campanya de 1997.

3.1.- Descripció dels treballs.

3.2.- Els materials arqueològics.

3.3.- Conclusions.

Bibliografia.

Annex I.

Fitxes de les Unitats Estratigràfiques.

Annex II.

Inventari dels materials.

Annex III.

Documentació gràfica.

Nom: El Romeral.

Terme municipal: Albesa.

Comarca: La Noguera.

Coordenades: 4° 18' 20'' Longitud Est i 41° 46' 30'' Latitud Nord

Tipus de jaciment: Establiment rural (vil.la); *pars urbana*.

Cronologia: Antiguitat tardana (segles IV-V d.C.).

1.- Introducció.

La vil.la d'El Romeral està situada en la partida del mateix nom, a la riba esquerra de la Noguera Ribagorçana, damunt de la primera terrassa al.luvial del riu, a uns dos quilòmetres aigües amunt d'Albesa, i a uns 12 quilòmetres, en línia recta, de Lleida¹. La seva situació li otorga una vista privilegiada sobre la zona, ja que la terrassa es situa a uns 12 metres sobre el llit del riu. Des d'aquest lloc, el terreny va elevant-se lentament en direcció NW.

La vil.la d'El Romeral ha estat objecte d'algunes intervencions arqueològiques puntuals durant els anys 60, sempre determinades per la necessitat de preservar elements excepcionals (bàsicament, paviments en mosaic) i realitzades sense una metodologia adequada. Mai no ha estat excavada d'acord amb un projecte de recerca integral i, per tant, el coneixement actual sobre la seva organització funcional i arquitectònica i sobre la seva evolució és molt limitat; en altres paraules, el seu valor per a plantejar i resoldre algunes qüestions d'ordre històric relacionades amb el territori de la ciutat romana d'*Ilerda* i sobre la societat rural és molt limitat. Aquesta situació, que aparentment només afecta l'àmbit de la recerca, també condiciona les possibilitats de preservar i acondicionar el conjunt per a una adequada exposició didàctica.

Les intervencions arqueològiques iniciades el 1996 tenen com a finalitat evaluar l'estat de conservació i les característiques de la vil.la com a pas previ per a desenvolupar un programa integral de recerca i musealització.

¹Escala 1:50.000 Fulla 359 (Balaguer) de l'Instituto Geográfico y Catastral.

2.- Antecedents de la recerca i estat de la qüestió.

La vil·la romana d'El Romeral es va descobrir de forma casual l'any 1961, quan es localitzaren alguns mosaics en un terreny de conreu. La importància i fragilitat d'aquest tipus de troballa va condicionar totes les intervencions posteriors: en 1965, 1966 i 1968 (DÍEZ-CORONEL, PITA, 1966; DÍEZ-CORONEL, PITA, 1970; un resum a GORGES, 1979). De fet, totes aquestes actuacions es varen dedicar de forma preferent a delimitar el conjunt per a localitzar nous mosaics, comprovar el seu estat de conservació i, de ser possible, extreure'ls. Els mosaics recuperats (en concret, alguns trams dels passadisos del peristil) es conserven actualment en el Museu Arqueològic de Catalunya.

Les intervencions de 1961 i 1965-1966 van permetre delimitar els costats sud i nord d'un gran edifici de planta aparentment rectangular, amb una gran habitació projectada cap l'exterior, centrada en la banda nord (figura 2). L'edifici incloïa un conjunt de dependències organitzades en torn un gran peristil porticat. Dins d'aquest conjunt, podien identificar-se, en particular, un sector proper a la terrassa fluvial, que devia ser ocupat per espais residencials, i la gran habitació esmentada, dividida en dos espais, un de rectangular i un altre rematat per un àbsis, integrat dins un altre espai quadrangular. També sembla que es va situar un dels accesos a l'edifici, potser el principal, en el costat oriental. Es localitzaren mosaics a la sala de representació (D i G), al peristil (B, C i E; però devien cobrir tota l'extensió dels passadisos) i al sector meridional (A i F) (DÍEZ-CORONEL, PITA, 1966, 349 i sigs.). La distribució de les restes donava una superfície construïda aproximada de 1600 m², però es parla de restes ocupant una extensió d'una hectària. La superfície oberta del peristil ocupa uns 400 m².

L'obra constructiva consisteix en una barreja de morter de calç i pedra

i còdols de tamany mig, ordenats de forma que donen una aparença d'un *opus spicatum* molt rústec. La pedra treballada només apareix en alguns ángles de mur i portes. Segurament, tot el conjunt deuria anar arrebossat. Per al contrari, l'únic mur de límit extern conegut fins ara, el que tanca l'edifici per el costat nord, està recobert d'un parament de petits carreus rectangulars bastant ben treballats. A les publicacions s'esmenta la troballa de fragments de placats de marbre per a revestiment de paret i es recuperà un capitell. Tots aquests elements, junt amb les dimensions del programa musivari, mostren clarament el poder social i econòmic de la família resident.

El caràcter particular de les campanyes realitzades els anys 60 dificulten establir una cronologia fiable. Els seus excavadors parlen d'una primera ocupació, documentada exclusivament per els materials ceràmics, que es situaria en els segles I a III d.C. i que finalitzaria amb les suposades destruccions del 260 d.C.² La fase més important, representada per la construcció del programa musivari es situaria entre mitjans segle IV i segon quart-mitjans del segle V, quan es produiria la destrucció definitiva; novament, s'esmenten factors político-militars (DÍEZ-CORONEL, PITA, 1966, pág. 356; DÍEZ-CORONEL, PITA, 1970, pág. 773). Els excavadors consideren que el programa musivari fou desenvolupat gradualment i intenten establir una successió, recolzant-se en criteris estilístics (DÍEZ-CORONEL, PITA, 1970, págs. 772-773). Per altra banda, no queda massa clara la relació d'aquest programa amb l'estructura general de la vil.la en aquest període final, ja que no s'esmenten dades sobre relacions estratigràfiques o arquitectòniques.

Amb posterioritat a la seva destrucció, el lloc fou ocupat per un assentament molt més modest que no tenia cap relació amb la vil.la. La cronologia proposada es situa en els segles VI i VII (DÍEZ-CORONEL, PITA, 1970, pág. 773).

²A tall d'exemple, es podria esmentar que un dels edificis de la vil.la romana de Corbins pateix una destrucció cap a la mateixa època; però difícilment podem atribuir aquest fet a factors político-militars en l'estat actual del nostre coneixement.

3.- La campanya de 1997.

3.1.- Descripció dels treballs.

La intervenció realitzada el 1997 va tenir un caràcter molt limitat per la seva duració i intencions. El objectiu principal era el d'organitzar un camp de treball d'arqueologia per a estudiants universitaris en un jaciment que no havia estat objecte mai d'intervencions programades de caràcter científic. Es tractava, doncs, d'organitzar un curs introductori a la recerca arqueològica en un lloc que per les seves vicissituds no es coneixien les seves característiques i necessitava d'un projecte d'actuació general, científic, de preservació i museogràfic. Les activitats complementàven les classes teòriques i pràctiques sobre metodologia d'excavació i estudi de materials ceràmics.

L'actuació es va centrar en una petita habitació de planta rectangular, àmbits 203-206, situada al sud de l'edifici, que pertany a un conjunt de dependències que s'obren directament sobre la terrassa fluvial. El lloc ha estat considerat de diverses formes i mostrava una estructura prou complexa i interessant, amb una successió de fases arquitectòniques apreciables a simple vista, en un sector de petites dimensions. Tot això feia ideal el lloc per a iniciar els estudiants en les fases del procés d'excavació, documentació i interpretació d'estructures arqueològiques.

Cal destacar, a més, que aquest àmbit havia estat compartimentat, en un moment posterior, amb la construcció d'un mur mitjaner molt groller de grans còdols, pedres i fragments ceràmics (U. E. 2521). El mur separava dos nous espais: els àmbits 203, de planta quadrada, i l'àmbit 206, de destinació incerta (potser abandonat?). Aquesta actuació semblava relacionada amb una destrucció parcial del sector, resultat d'un enfonsament del terreny en el que s'assentaven les estructures arquitectòniques;

però també es podria explicar com a resultat d'un canvi en la funció del lloc i de tot el sector. Ara per ara, la cronologia i entitat d'aquesta actuació no es pot precisar. És possible que correspongui a una cronologia tardana (segons L. Díez-Coronel i R. Pita, datable cap el segle IV d.C.). El àrea de treball es va limitar a una part de l'àmbit 203, en el costat proper al peristil amb una superfície aproximada de 6 metres quadrats.

Finalment, també es varen tenir en compte les necessitats relacionades amb la preservació del edifici. Es tracta de l'extrem més exposat a una destrucció accelerada per la proximitat de la terrassa fluvial i en ell es situaven dos mosaics, A i F, dels quals el primer es donava com a destruït per l'acció de furtius (DÍEZ-CORONEL, PITA, 1966, 352).

La seqüència estratigràfica identificada és molt senzilla:

- U.E. 2501: nivell de terres de coloració marró fosc; poc compactes. És un nivell superficial afectat per les actuacions realitzades durant els anys 60 i pel conreu; cobert per l'U.E. 2502. Podria tractar-se, inclús, d'un estrat format en època recent, ja que no està molt clar com es varen desenvolupar els treballs en aquest sector els anys 60.
- U.E. 2502: característiques similars a l'anterior; excavat parcialment; cobreix l'U.E. 2503.
- U.E. 2503: només es va excavar parcialment. És un nivell de terres molt flonjes, de color cendrós. Sembla correspondre a l'abandonament de l'àmbit 203.

3.2.- Els materials arqueològics.

Com s'ha senyalat, les U.Es. 2501 i 2502 semblen nivells alterats per les intervencions de 1966-1968. En aquest lloc aparegueren mosaics i els treballs de delimitació i extracció varen afectar la seqüència estratigràfica. A més, també sabem que el sector sud de la vil.la fou afectat per l'actuació d'excavadors furtius (DÍEZ-CORONEL, PITA, 1966, pág. 349). Per aquestes raons, i per manca d'excavació sencera, el material recollit no es pot considerar indicatiu de la cronologia d'abandonament de l'àmbit 203.

Ambdòs estrats inclouen materials de cronologia molt diversa. El primer, sigil.lates hispàniques de les formes Ritt. 8 i Drag. 37 i fragments amorfs de sigil.lata africana A i C; però també es va recuperar algun fragment de teula moderna. L'U.E. 2502 incloïa les mateixes formes de sigil.lata hispànica, un fragment de safata Lamb. 40, en sigil.lata africana C i una vora Hayes 58, de sigil.lata africana D. La majoria de formes de ceràmica de cuina africana encaixen en una cronologia ampla i tardana (cassoles Lamb. 9A i plats-tapadora Ostia I, fig. 261).

L'U. E. 2503 també inclou materials ceràmics de cronologia molt diversa, des de produccions en sigil.lata hispànica altimperial (Drag. 36), fins a ceràmiques tardanes nordafricanes. Tanmateix, la cronologia sembla més fiable. La presència d'una vora horitzontal d'un recipient en sigil.lata africana D (no es segur que sigui una Lamb. 51, 51A) i de ceràmica de cuina africana situaria la formació de l'estrat en el segle IV d.C. sense majors precisions.

El material recollit és massa escas per a proporcionar una cronologia fiable; més quant que el sector de l'àmbit 203 està profundament alterat. Per aquesta raó, no podem considerar aquesta cronologia com a definitiva.

El material ceràmic d'importació recuperat és representatiu de les diverses fàcies ceràmiques documentades tant a la ciutat de Lleida (PÉREZ, 1991;

JUNYENT, PÉREZ, 1994) com a les escasses vil·les romanes conegudes a les comarques de Ponent: Raimat (PÉREZ *et al.*, 1988, Cantaperdius (MARÍ, MASCORT, SANMARTÍ, 1982), Tossal del Moro (MARÍ, MASCORT, 1988), Vinya del Crispí (LLINÀS, SAGRERA, 1993), Els Vilassos (PERA, 1994 i 1995). En primer lloc, estan presents totes les produccions de vaixel·la de taula del Principat i l'antiguitat tardana (des de la sigil·lata hispànica fins a la terra sigil·lata africana D) i les ceràmiques comunes d'origen africà; en segon, les tipologies no presenten cap novetat: les formes identificades són les més freqüents en els assentaments de la zona.

3.3.- Els resultats.

La campanya de 1997 va tenir una duració molt breu i tenia essencialment objectius didàctics. A més, els treballs només varen afectar estrats ja remoguts per les excavacions dels anys 60. Per aquesta raó, els resultats foren, per força, modestos.

De qualsevol forma, la intervenció va mostrar la complexitat del sector, confirmant que l'habitació 203 presenta, com a mínim dues fases. La darrera d'aquestes es relaciona amb una reforma important del sector, provocada per greus problemes estructurals i topogràfics. En concret, sembla que la zona fou afectada per l'enfonsament parcial de la terrassa fluvial. Això devia suposar la destrucció d'algunes de les habitacions. La reconstrucció va consistir en l'aixecament de murs que delimitaven habitacions de menors dimensions, abandonant el costat més proper al límit de la terrassa. Malgrat que tota la zona fou netejada, i parcialment excavada, els anys 60 per a localitzar nous mosaics, sembla que alguns sectors encara conserven la suficient potència estratigràfica com per a poder determinar la funció i evolució d'aquesta part de la vil·la.

Paral·lelament, i malgrat que encara no disposem de prou dades, sembla que la reforma suposà un canvi de funcions per algunes de les habitacions. Més

concretament, l'excavada l'any 1997 potser es va convertir en una dependència de servei. Tanmateix, el sector de la terrassa és molt complex i només l'excavació total permetrà esbrinar la seva estructura i evolució.

Ara per ara, el que si podem afirmar és que el costat occidental i sudoccidental de la vil.la d'El romeral va tenir un ús residencial durant un cert temps i que aquesta destinació va lligada a la situació sobre la terrassa fluvial. Possiblement, es va planificar i construir aquí un conjunt de dependències que integraven una determinada concepció arquitectònica i ornamental i les possibilitats panoràmiques ofertes per el paisatge. L'unió de paisatge i arquitectura, segurament creant quadres que oferien perspectives del territori, serviria per a ambients d'esbarjo per la família resident o de recepció i vida social.

BIBLIOGRAFIA.

- DÍEZ-CORONEL, 1970: L. DÍEZ-CORONEL, "Una bodega romana en Balaguer (Lérida)", *XI Congreso Nacional de Arqueología, Mérida, 1968* (Zaragoza, 1970) págs. 774-783.
- DÍEZ-CORONEL, PITA, 1966: L. DÍEZ-CORONEL, R. PITA, "Una villa con mosaicos en Albesa (Lérida)", *IX Congreso nacional de Arqueología, Valladolid, 1965* (Zaragoza, 1966) págs. 348-357.
- DÍEZ-CORONEL, PITA, 1970: L. DÍEZ-CORONEL, R. PITA, "El mosaico de la galería norte de la villa romana de "El Romeral", *XI Congreso Nacional de Arqueología, Mérida, 1968* (Zaragoza, 1970) págs. 769-773.
- JUNYENT, PÉREZ, 1994: E. JUNYENT, A. PÉREZ, "El Bajo Imperio ilerdense: las excavaciones de la Paeria", *III Reunió d'Arqueologia Cristiana Hispànica, Maó, 1988* (Barcelona, 1994) págs. 127-150.
- LLINÀS, SAGRERA, 1993: J. LLINÀS, J. SAGRERA, "La vil.la romana de la Vinya del Crispí (Guissona, la Segarra)", *Revista d'Arqueologia de Ponent* 3 (1993) págs. 323-331.
- MARÍ, MASCORT, 1988: LL. MARÍ, M. MASCORT, "Una instal.lació industrial oleícola d'època romana al municipi de Corbins (Segrià)", *Prehistòria i arqueologia de la conca del Segre. Homenatge al prof. Dr. Joan Maluquer de Motes, 7è Col.loqui Internacional d'Arqueologia, Puigcerdà, 1986* (Puigcerdà, 1988) págs. 267-273.
- MARÍ, MASCORT, SANMARTÍ, 1982: LL. MARÍ, M. MASCORT, J. SANMARTÍ, "La vil.la romana de Cantaperdius (Bellvís-La Noguera)", *Ilerda* XLIII (1982) págs. 95-117.
- PERA, 1994: J. PERA, *La romanització a la Catalunya interior: estudi històrico-arqueològic de Iesso i Sigarra, i el seu territori* (Bellaterra, 1994; edició microfita).

- PERA, 1995: J. PERA, "La vil.la romana dels Vilassos (Tarroja de Segarra, la Segarra)", *Revista d'Arqueologia de Ponent* 5 (1995) págs. 195-209.
- PÉREZ, 1991: A. PÉREZ, *La terra sigillata de l'antic portal de Magdalena. Monografies d'Arqueologia Urbana 1* (Lleida, 1991).
- PÉREZ *et al.*, 1988: A. PÉREZ, M.T. AMARÉ, P. CAMPS, I. GARCÈS, M.T. MARCO, *Els materials del jaciment romà de Raimat, Lleida* (Lleida, 1988).

ANNEX I.

FITXES D'UNITATS ESTRATIGRAFIQUES.

Jaciment EL ROMERAL	Any 1997	Sector	Àrea	Àmbit 203	Unitat estratigràfica 2501
Situació U. E. per coordenades		Cota inicial	Cota final		☐

Característiques

Color estrat: **maró fosc**

Consistència: **tau**

Conservació :

Factura/Tèc.:

.....

Comp. Geològica:

Comp. Orgànica :

Estrat

Element

Hàbitat

Farciment

Abandó

Destrucció

Prep. paviment

Contingut pav.

superficial

Mur

Trinxera

Paviment

Llar

Forat

Enderroc

.....

Descripció

nivell de terres marro fosc, molt
 toves, amb poc material ceràmic
 (sense tot, material constructiu: tegulae
 maons).
 presència de ferra, alguns carbons i
 vidre i fragments d'estuc pintat;
 dues tessellae

Cobert per -

Farcit per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

superficial; segurament afectat
 pels treballs d'excavació dels anys 60

☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

Material significatiu

presència de ceràmica de creïna
 africana

Cobreix a **2502**

Farceix a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Documentació

Plantes:

Seccions:

Alçats:

.....

Diapositives:

Material

Invent.

Siglat

Dibuixat

Estudiat

Documentat

Ordinad.

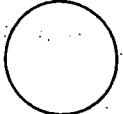
Observacions

Data

Signatura

Jaciment El Romeral	Any 1997	Sector	Area	Ambit 203	Unitat estratigràfica
Situació U. E. per coordenades			Cota inicial	Cota final	2502 ☐
Característiques Color estrat: gris - marro clar (taques) Consistència: Tou Conservació : Factura/Tèc.: Comp. Geològica: Comp. Orgànica :			Estrat ☒ ☐ Hàbitat ☒ Farciment ☐ Abandó ☐ Destrucció ☐ Prep. paviment ☐ Contingut pav. ☐		Element ☐ ☐ Mur ☐ Trinxera ☐ Paviment ☐ Llar ☐ Forat ☐ Enderroc ☐
Descripció Tena amb poca consistència, tou, molt "mello" i d'un color gris amb taques marrons clares alter-nativament. se encuentra bastante cerámica fauna i material de construcció			Cobert per 2501 Farcit per Tallat per Se li entrega Se li assenta ? Se li recolza		
Interpretació			☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐		
Material significatiu			Cobreix a 2503 Farceix a Talla a S'entrega a tots els murs S'assenta en Es recolza en		
Data ante quem	Data post quem	Datació			
Documentació Plantes: Seccions: Alçats: Diapositives:		Material Invent. ☐ Siglat ☐ Dibuijat ☐ Estudiat ☐ Documentat ☐ Ordinad. ☐		Observacions Data 24-7-97	
				Signatura	

Jaciment EL RUMERAL		Any 1997	Sector	Àrea	Ambit 203	Unitat estratigràfica		
Situació U. E. per coordenades			Cota inicial	Cota final		2503	☐	
Característiques Color estrat: <i>manó clara</i> Consistència: <i>tou</i> Conservació : Factura/Tèc.: Comp. Geològica: Comp. Orgànica :			Estrat ☒		Element ☐			
			☐ Hàbitat ☒ Farciment ☐ Abandó ☐ Destrucció ☐ Prep. paviment ☐ Contingut pav. ☐		☐ Mur ☐ Trinxera ☐ Paviment ☐ Llar ☐ Forat ☐ Enderroc ☐			
Descripció <i>nivell Tenes foves, cota manó clara amb Taques ataronjades i grises</i>			Cobert per 2502		Farcit per			
			Tallat per		Se li entrega			
			Se li assenta		Se li recolza			
Interpretació			☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐		Cobreix a 2505			
Material significatiu			Farceix a		Talla a			
			S'entrega a		S'assenta en			
			Es recolza en					
Data ante quem	Data post quem	Datació						
Documentació		Material		Observacions				
Plantes: Seccions: Alçats: Diapositives:		Invent. ☐ Siglat ☐ Dibuijat ☐ Estudiat ☐ Documentat ☐ Ordinad. ☐						
				Data		Signatura		

Jaciment El Romeral	Any 1997	Sector	Area	Ambit 203	Unitat estratigràfica 2512
Situació U. E. per coordenades		Cota inicial	Cota final		

Característiques

Color estrat:

Consistència:

Conservació: **Dolenta**

Factura/Téc.: **Mur de Pedra i fang**

.....

Comp. Geològica:

Comp. Orgànica:

Estrat

Element

Hàbitat

Farciment

Abandó

Destrucció

Prep. paviment

Contingut pav.

.....

Mur

Trinxera

Paviment

Llar

Forat

Enderroc

.....

Descripció

Mur d'uns 3'30m de llargada i 60cm d'amplada construït amb filades de grans còdols disposats ordenadament i lligats amb fang

Cobert per

Farcit per

Tallat per

Se li entrega **2501**

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

mur de compartimentació que divideix l'àmbit 203.

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

Material significatiu

Cobreix a

Farceix a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en **2513 / 2514**

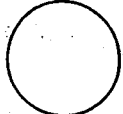
Data ante quem	Data post quem	Datació
----------------	----------------	---------

Documentació	Material
Plantes:	Invent. ☐
Seccions:	Siglat ☐
Alçats:	Dibuixat ☐
.....	Estudiat ☐
Diapositives:	Documentat ☐
	Ordinat. ☐

Observacions

Data

Signatura

Jaciment EL ROGERAL	Any 1997	Sector	Àrea	Àmbit 203	Unitat estratigràfica
Situació U. E. per coordenades		Cota inicial	Cota final		 2513

Característiques

Color estrat:

Consistència:

Conservació: **Polenta**

Factura/Tèc.: **Pedra i fang**

.....

Comp. Geològica:

Comp. Orgànica :

Estrat

Element

Hàbitat

Farciment

Abandó

Destrucció

Prep. paviment

Contingut pav.

.....

Mur

Trinxera

Paviment

Llar

Forat

Enderroc

.....

Descripció

Mur de 3'32 m de llarg, i de 70 cm d'ample. Construit amb filades de nous còdols disposats ordenadament i lligats amb fang.

Cobert per

Farcit per

Tallat per

Se li entrega **2501**

Se li assenta

Se li recolza **2512**

Uneix al **2515**

Interpretació

mur de tancament de l'àmbit rectangular inicial.

Es igual a les U. E. 2504 i 2505

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

Material significatiu

Cobreix a

Farceix a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Documentació

Plantes:

Seccions:

Alçats:

.....

Diapositives:

Material

Invent.

Siglat

Dibuixat

Estudiat

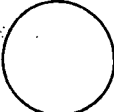
Documentat

Ordinat.

Observacions

Data

Signatura

Jaciment EL ROMERAL	Any 1997	Secció	Àrea	Àmbit 203	Unitat estratigràfica 2511
Situació U. E. per coordenades		Cota inicial	Cota final		

Característiques

Color estrat: _____

Consistència: _____

Conservació: *Dolenta.*

Factura/Tèc.: *Mur de pedra i fang.*

.....

Comp. Geològica: _____

Comp. Orgànica: _____

Estrat

Element

Hàbitat

Farciment

Abandó

Destrucció

Prep. paviment

Contingut pav.

.....

Mur

Trinxera

Paviment

Llar

Forat

Enderroc

.....

Descripció

Mur d'uns 3'34 m. de llargada i 70 cm d'amplada, construït amb filades de grans còdols disposats ordenadament i lligats amb fang.

Cobert per _____

Farcit per _____

Tallat per _____

Se li entrega *2501.*

Se li assenta _____

Se li recolza *2512.*

Interpretació

mur de tancament amb el rectangle cercat.

Veï igual 2513 i 2515

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

Material significatiu

Cobreix a _____

Farceix a _____

Talla a _____

S'entrega a _____

S'assenta en *2516*

Es recolza en _____

Data ante quem _____

Data post quem _____

Datació _____

Documentació

Plantes: _____

Seccions: _____

Alçats: _____

.....

Diapositives: _____

Material

Invent.

Siglat

Dibuixat

Estudiat

Documentat

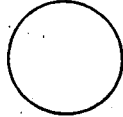
Ordinat.

Observacions

comprovar si s'assenta realment sobre 2516

Data _____

Signatura _____

Jaciment EL ROMERAL	Any 1997	Sector	Àrea	Àmbit 203	Unitat estratigràfica 2545
Situació U. E. per coordenades		Cota inicial	Cota final		

Característiques

Color estrat:

Consistència:

Conservació: **Dolenta**

Factura/Tèc.: **Pedra i fangs.**

.....

Comp. Geològica:

Comp. Orgànica:

Estrat

Hàbitat

Farciment

Abandó

Destrucció

Prep. paviment

Contingut pav.

.....

Element

Mur

Trinxera

Paviment

Llar

Forat

Enderroc

.....

Descripció

Mur de 2'10m de llargada i 63 cm d'altura. Construït amb filades de carreus coberts disposats irregularment lligats amb fangs.

Cobert per

Farcit per

Tallat per

Se li entrega **2501**

Se li assenta

Se li recolza

Unió al 2513

Interpretació

mur de tancament àmbit rebaixada inicial

és igual a 2543 + 2544

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

Material significatiu

Cobreix a

Farceix a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en **2546**

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Documentació

Plantes:

Seccions:

Alçats:

.....

Diapositives:

Material

Invent.

Siglat

Dibuixat

Estudiat

Documentat

Ordinat.

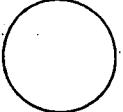
Observacions

veure fitxa anterior

+

Data

Signatura

Jaciment EL ROMERA	Any 1997	Sector	Àrea	Àmbit 203	Unitat estratigràfica 2516
Situació U. E. per coordenades		Cota inicial	Cota final		

Característiques

Color estrat:

Consistència:

Conservació: *Dolenta.*

Factura/Tèc.: *Pedra, fang i alguna llosa.*

Comp. Geològica:

Comp. Orgànica:

Estrat

Element

Hàbitat

Farciment

Abandó

Destrucció

Prep. paviment

Contingut pav.

.....

Mur

Trinxera

Paviment

Llar

Forat

Enderroc

llinda de la porta

Descripció

petit mur d'1'20m de llargada i 70cm. d'amplada, construït amb filades de grans còdols disposats ordenadament i fegats amb fang. També es poden observar algunes lloses.

Cobert per

Farcit per

Tallat per

Se li entrega *2501*

Se li assenta *2514-2515*

Se li recolza

Interpretació

llinda de la porta de l'àmbit antic i també del posterior àmbit 203

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

Material significatiu

Cobreix a

Farceix a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem	Data post quem	Datació
----------------	----------------	---------

Documentació

Plantes:

Seccions:

Alçats:

.....

Diapositives:

Material

Invent.

Siglat

Dibuixat

Estudiat

Documentat

Ordinat.

Observacions

comprova relacions amb U.E. 2514 i 2515

Data

Signatura

ANNEX II.

INVENTARI DELS MATERIALS.

- U.E. 2501 (àmbit 203).

- **Sigil.lata hispànica.**

1 fragment de vora Ritt. 8.
1 fragment de vora Drag. 37.
4 fragments amorfs.

- **Sigil.lata Africana A.**

2 fragments amorfs.

- **Sigil.lata Africana C.**

2 fragments amorfs.

- **Ceràmica de cuina africana.**

1 fragment de vora de plat-tapadora Ostia III, fig. 332.
1 fragment de vora de plat-tapadora Ostia I, fig. 261.
1 fragment de carena.
8 fragments amorfs.

- **Ceràmica comuna (oxidada).**

1 fragment de fons.
22 fragments amorfs.

- **Ceràmica grollera (reduïda).**

3 fragments amorfs.

- **Amfora.**

1 fragment amorf.

- **Material de construcció.**

5 fragments de tegula.
4 fragments d'imbrex.
5 fragments d'estuc pintat.

- Vidre.

1 fragment.

- Fauna.

5 peces dentals.

32 osos.

- U. E. 2502 (àmbit 203).

- **Sigil.lata hispànica.**

8 fragments de vora Ritt. 8.
1 fragment de vora Drag. 37.
5 fragments de fons.
19 fragments amorfs.

- **Sigil.lata Africana A.**

5 fragments amorfs.

- **Sigil.lata Africana C.**

1 fragment de vora lamb. 40.
9 fragments amorfs.

- **Sigil.lata Africana D.**

2 fragments d'una mateixa peça forma Hayes 58.
1 fragment de fons.

- **Ceràmica de cuina africana.**

1 fragment de vora de plat-tapadora Ostia I, fig. 264.
1 fragment de vora de plat-tapadora ostia II, fig. 302.
1 fragment de vora de plat-tapadora Ostia I, fig. 261.
3 fragments de vora d'un plat-tapadora Ostia I, fig. 261.
1 fragment de vora, possiblement d'una forma Lamb. 9A.
4 fragments de fons.
33 fragments amorfs.

- **Llantia.**

2 fragments de disc.

- **Ceràmica comuna (oxidada).**

6 fragments de vora.
1 fragment de fons.
44 fragments amorfs.

- **Ceràmica grollera (reduïda).**

2 fragments de vora d'olla.
1 fragment de fons.
4 fragments amorfs.

- **Amfora.**

30 fragments amorfs (2 de producció nordafricana).

- **Material de construcció.**

21 fragments de tegula.
6 fragments d'imbrex.
12 fragments d'estuc.

- **Vidre.**

2 fragments.

- **Metall.**

3 claus de ferro.
4 fragments de ferro.
1 fragment de bronze.

- **Fauna.**

18 peces dentals.
181 osos.

- **Altres.**

1 fragment d'agulla d'os.

- U. E. 2503 (àmbit 203).

- **Sigil.lata Hispànica.**

- 1 fragment de vora Drag. 36.
- 1 fragment amorf amb decoració.
- 1 fragment de fons.
- 1 fragment amorf.

- **Sigil.lata Africana C.**

- 2 fragments amorfs.

- **Sigil.lata Africana D.**

- 1 fragment de vora de safata horitzontal (potser Lamb. 51, 51A).

- **Ceràmica de cuina africana.**

- 1 fragment de vora de cassola Lamb. 10A/Hayes 23B.
- 1 fragment de vora de cassola Lamb. 10B/Hayes 23A.
- 2 fragments de vora d'una cassola propera a Atlante lám. CVII, 12.
- 1 fragment de fons.
- 3 fragments amorfs.

- **Ceràmica comuna (oxidada).**

- 1 fragment de vora de bol.
- 1 fragment de nansa.
- 1 fragment de fons.
- 16 fragments amorfs.

- **Ceràmica grollera (reduïda).**

- 5 fragments amorfs.

- **Amfora.**

- 1 fragment amorf.

- Material de construcció.

3 fragments de tegula.
1 fragment d'estuc.

- Vidre.

1 fragment amorf.

- Fauna.

28 fragments d'os.

ANNEX III.

DOCUMENTACIO GRAFICA.

Figura 1.- Situació de la vil.la del Romeral (Albesa, La Noguera).

Figura 2.- Planta general (segons L. Díez-Coronel i R. Pita).

Figura 3 i 3bis.- Localització de l'habitació 203.

Figura 4.- Seccions.

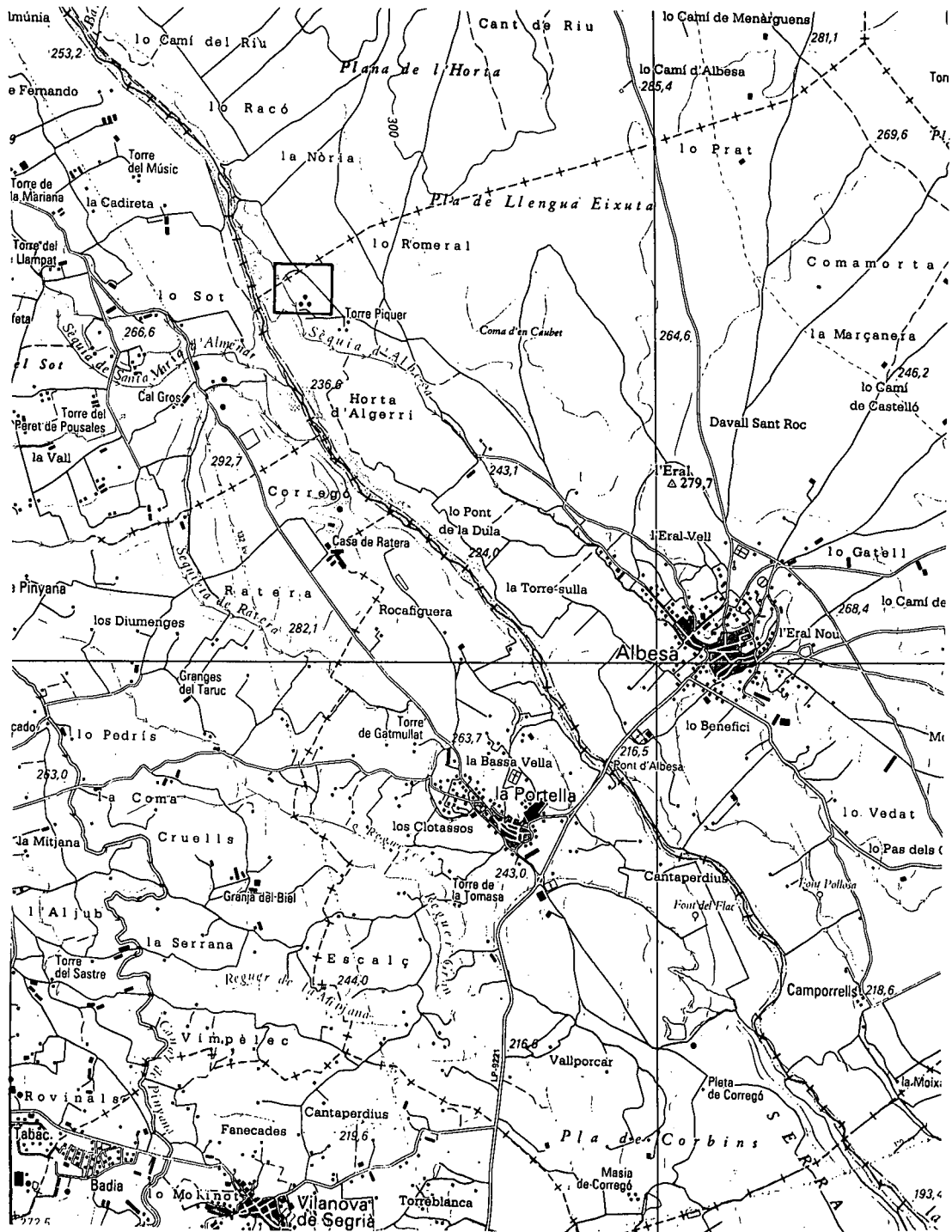
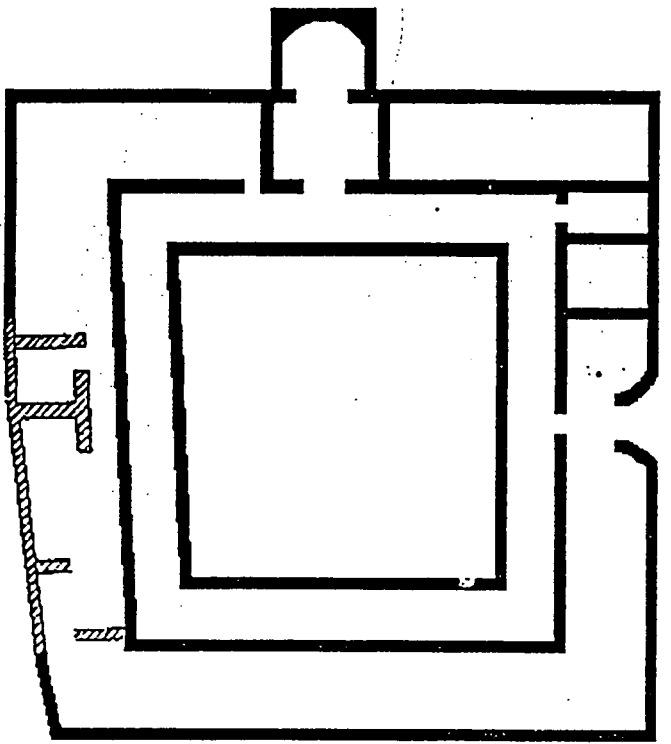
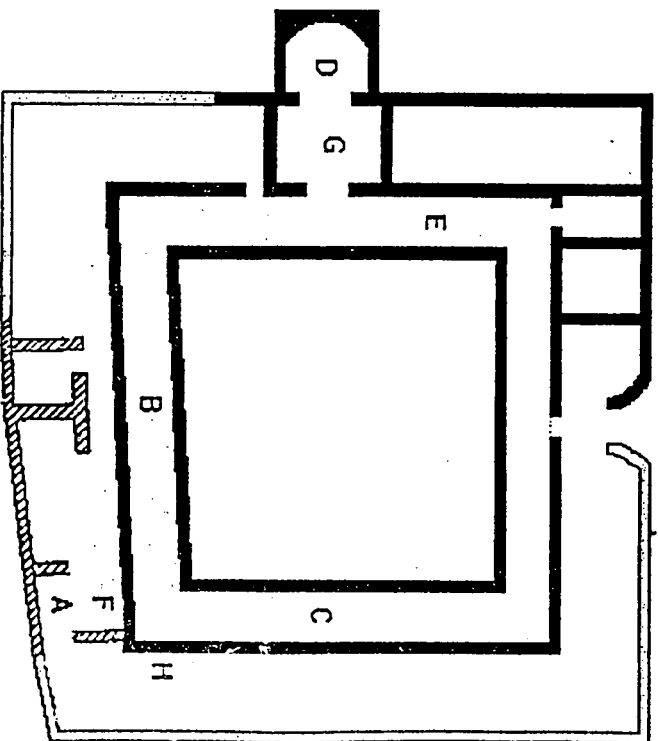

Figura 1.

VII. LA ROMANA DE EL ROMERAL
(Albesa-La Noguera)

PLANTA GENERAL

SITUACIÓ DELS MOSAICS

Figura 2.

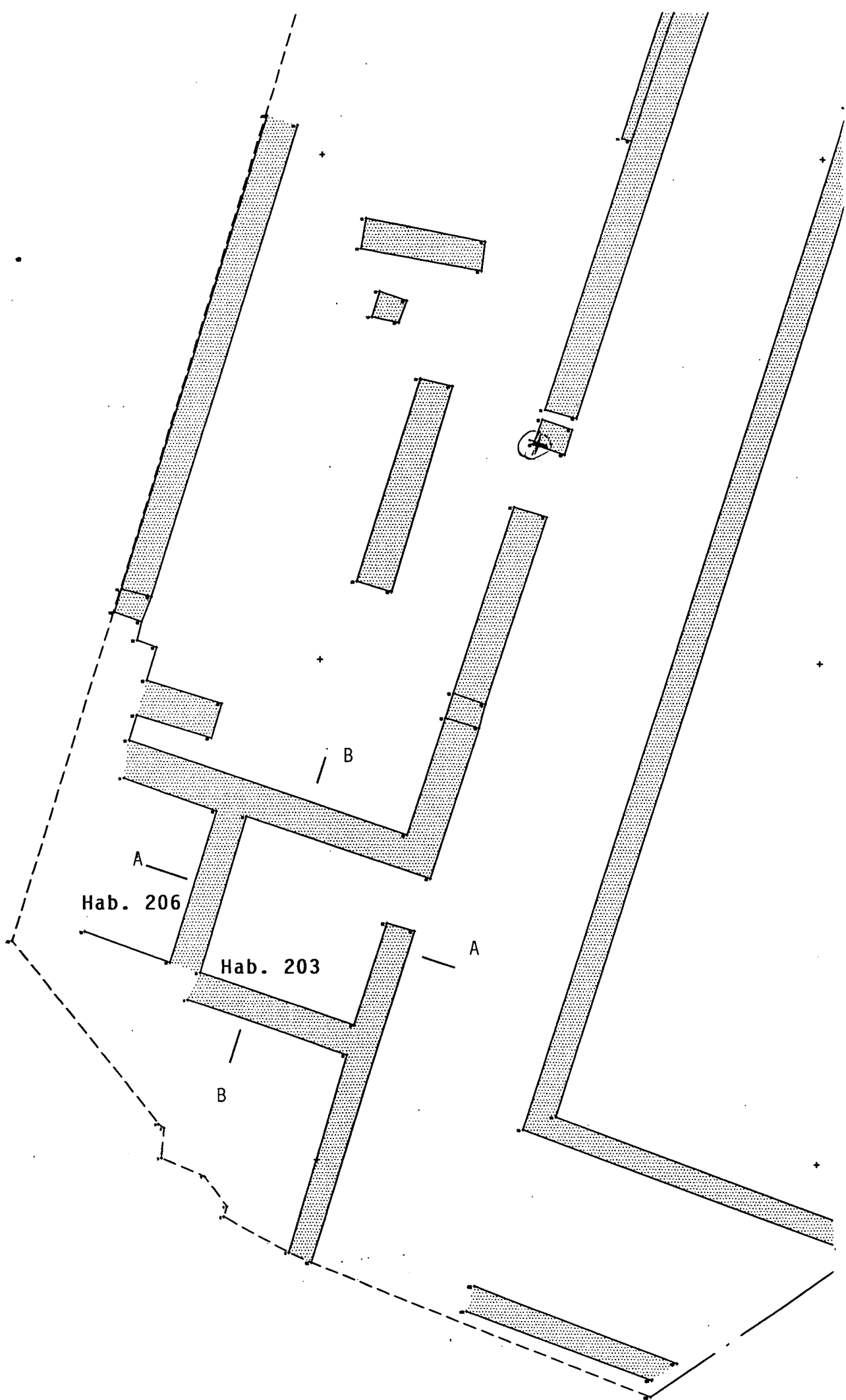

Figura 3.

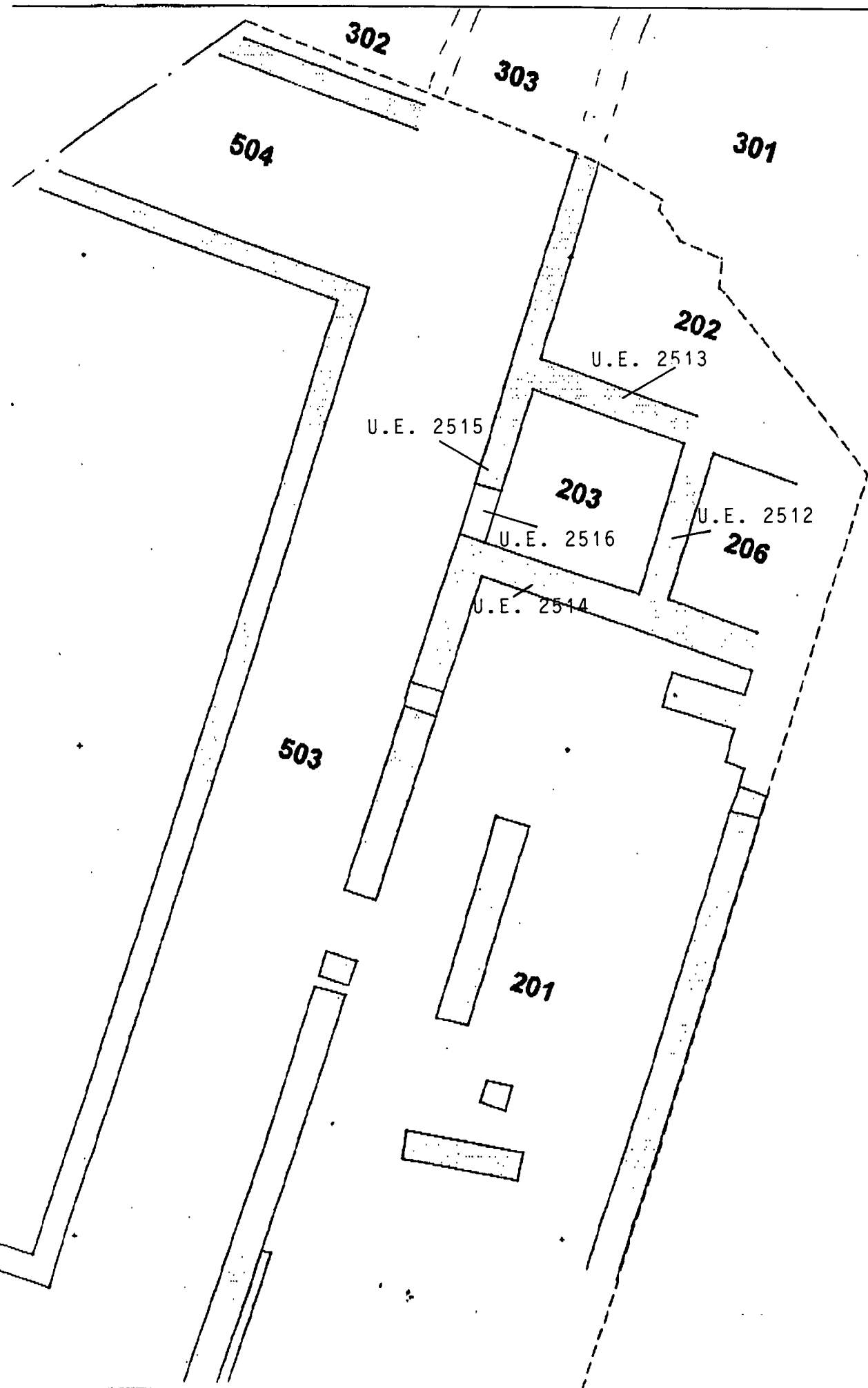

Figura 3 bis.

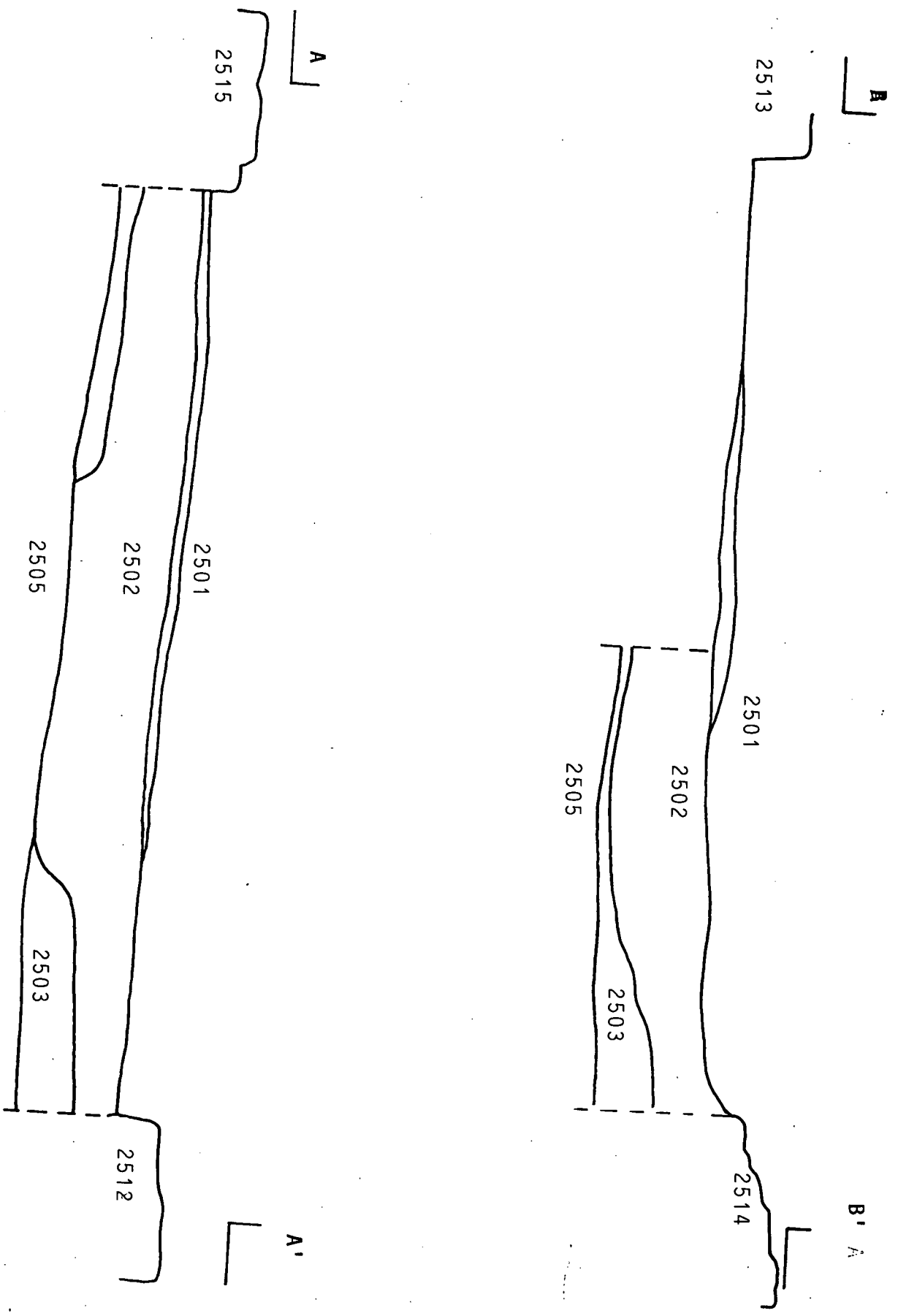

Figura 4.